

Hoe genetisch gemanipuleerde maïs de EU binnenkwam

Door Nicolaas de Jong

Sinds 2003 is de EU 'verrijkt' met de genetisch gemanipuleerde maïs van de firma Monsanto. De weg naar erkenning is niet geheel gladjes verlopen. Hieronder een verslag.

Genmanipulatie

Op zichzelf is het veredelen van planten en dieren een bezigheid die mensen al sinds de komst van veehouderij en landbouw plegen. De beste exemplaren van een soort worden apart gehouden en onderling gekruist. Sinds Mendel weten we dat overerving van eigenschappen volgens vaste patronen gebeurt. Nu we fysieke dragers hebben gevonden die mede verantwoordelijk zijn voor die overerving, het DNA molecuul, opgebouwd uit genen die voor die eigenschappen eiwitten kunnen aanmaken, heeft dat mogelijkheden gegeven om hieraan te gaan sleutelen. En dat doen dan ook verschillende wetenschappers en bedrijven. Alleen gaan deze soms een stap verder, en bouwen dierlijk DNA in dat van planten. Zo is de door de firma Monsanto ontwikkelde gengemanipuleerde maïs niet bedoeld als veredeling van de maïs, maar om deze een eiwit in te bouwen waardoor de plant resistent wordt tegen een bestrijdingsmiddel dat helpt om schadelijke vliegjes en andere parasieten te doden. Kortom: de plant is opgewassen tegen dat gif, groeit terwijl zijn parasieten dood gaan. Maar het draagt dan wel dat gif in zich, of heeft dat in zich gedragen tijdens de groei. Hier kun je niet van veredeling spreken, eerder van praktisch verstandelijk bedacht nut; het kost minder aan bestrijdings- en productiemiddelen om de maïs te produceren. En met het los laten van de veredelingsgedachte, is men hier voor God gaan spelen, door erfelijke eigenschappen te gaan toepassen. Het toepassingsgebied wordt daardoor onbeperkt. Wel zet het veel mensen tot nadenken over ethiek.

Met deze maïs is Monsanto de wereldmarkt op gegaan. Tekenend voor de angst over dit product, is, dat veel Afrikaanse landen die deze maïs als voedselhulp kregen, ze niet onder de bevolking wilden verspreiden, aangezien men vreesde dat het de eigen inheemse maïs zou verdringen, gezien de grotere herbicide-resistentie.

Onderzoek

Ook de EU werd om een importvergunning verzocht. Daartoe stelde de commissie onderzoekseisen om tot toelating over te gaan. Aanvankelijk werd geld gestuurd naar meerdere onderzoeksinstituten. Dan opeens werd de subsidie ingetrokken zonder duidelijke reden. Tegelijk werd het onderzoek

voor publieke inzage weggenomen. Al verzekerden regeringswoordvoerders van EU landen dat het onderzoek dat liep, geen gevolgen voor de volksgezondheid aangaf. En er werd in gang gezet dat over de toelating in de betreffende EU commissie zou worden gestemd.

Er klonken meer en meer protesten tegen het achterhouden van de onderzoeksresultaten. Uiteindelijk is het Greenpeace in Duitsland gelukt om via een rechterlijke procedure tegen de staat inzage in deze resultaten te krijgen. De hele zaak was toen al in de EU in gang gezet. Wat bleek? Er waren na 90 dagen onderzoek op ratten (een vrij korte onderzoekstijd, als je dat vergelijkt met mensen) wel degelijk afwijkingen ontdekt in de cellen van onder andere de pancreas en de voortplantingsorganen. Deze afwijkingen werd statistisch zichtbaar tegen een controlegroep die geen gemanipuleerde maïs had gegeten. Daarop had Monsanto het onderzoek opnieuw uit laten voeren, maar nu met een veel grotere controlegroep dan de testdieren; eentje die bestond uit 7 subgroepen van gelijke grootte als de testgroep, waarbij de resultaten vergeleken werden met deze testgroep. Gevolg: de aangetoonde correlatie kwam niet meer naar voren. Nu weet iedere wetenschapper dat dit een zeer ongebruikelijke methode is, die ingaat tegen de methodiek van onderzoek. Hier is dus duidelijk sprake van manipulatie. Monsanto was dan ook niet bereid om hierop commentaar te geven.

Sinds die afgedwongen inzage, zijn regeringsvoorlichters wat voorzichtiger in hun bewoordingen geworden, en zeggen op navraag dat er *vooralsnog* geen veranderingen zijn aangetoond bij de proefdieren, en dat men niet zeker weet hoe dat op de lange termijn zal zijn.

De voortgang van het proces

Ondertussen is het proces verder gegaan, en is in de zomer van 2002 onder voorzitterschap van Luxemburg de stemming in de EU gehouden voor al of niet toelating van de gemanipuleerde producten. Gezien de verontrustende achtergrond stemde de meerderheid tegen het voorstel. Echter stelt de Europese wet dat hier unanimitieit moet gelden om een voorstel tegen te kunnen houden. En zo is de Europese burger sindsdien opgezadeld met gengemanipuleerde producten. En let wel: Deze komen in zeer veel voedings-supplementen en ook dagelijkse voedingsstoffen voor. Het mag in elk product worden toegevoegd, mits het op de verpakking staat vermeld. Maar denk hierbij aan brood; wie leest daarvan de verpakking? En andere deegwaarveredelingen, zoals in gistversterkers, alsook veel kindervoeding.

Er is ons burgers weer iets door de neus geboord zonder dat we daar weet van hadden, want de regeringsvoorlichters moesten het laten afweten van hogerhand. Een goede reden om biologische producten te zoeken. Al weet men nooit hoe lang het duurt voordat het zaaigoed hiervan ook door kruisbestuiving is besmet met de genetisch gemanipuleerde eigenschappen.

Uit: Sampo Nr. 4